ZAKON O LOKALNOJ SAMOUPRAVI ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ("Nar. novine Županije Zapadnohercegovačke", br. 3/2009, 18/2011 i 11/2017)

ZAKON O LOKALNOJ SAMOUPRAVI ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

("Nar. novine Županije Zapadnohercegovačke", br. 3/2009, 18/2011 i 11/2017)

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1

Ovim Zakonom uređuju se: definicija lokalne samouprave, samoupravni djelokrug jedinica lokalne samouprave, tijela vlasti jedinica lokalne samouprave, međusobni odnosi vijeća i načelnika jedinica lokalne samouprave, mjesna samouprava, financiranje i imovina, javnost rada, neposredno sudjelovanje građana u odlučivanju, upravni nadzor, suradnja jedinica lokalne samouprave i viših tijela vlasti, odnos i suradnja tijela vlasti Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: županijska tijela) i jedinica lokalne samouprave, nadzor nad primjenom zakona, kao i druga pitanja značajna za ostvarivanje lokalne samouprave.

II. DEFINICIJA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 2

Lokalna samouprava podrazumijeva pravo i osposobljenost jedinica lokalne samouprave da, u granicama zakona, reguliraju i upravljaju

određenim javnim poslovima temeljem vlastite odgovornosti i u interesu lokalnoga stanovništva.

Članak 3

Lokalna samouprava se organizira i ostvaruje u općinama i gradovima kao jedinicama lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: jedinica lokalne samouprave), a izvršavaju je tijela jedinice lokalne samouprave i građani, u skladu s Ustavom Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Ustav), ovim Zakonom i statutom jedinica lokalne samouprave.

Članak 4

Jedinica lokalne samouprave ima svojstvo pravne osobe.

Članak 5

(1) Jedinica lokalne samouprave ima pravo slobodnog i samostalnog raspolaganja svojom imovinom, sukladno zakonu.

(2) Jedinica lokalne samouprave samostalno upravljaju svojim financijskim sredstvima, sukladno zakonu.

Članak 6

Općina je jedinica lokalne samouprave koja je, na temelju ispunjavanja propisanih kriterija, uspostavljena zakonom.

Članak 7

(1) Grad je jedinica lokalne samouprave koja predstavlja urbanu, infrastrukturnu cjelinu povezanu svakodnevnim potrebama stanovništva.

(2) Grad se, osim Ustavom, uspostavlja zakonom na osnovu sporazuma o udruživanju dviju ili više općina, odnosno odluke općinskog vijeća općine koja ispunjava propisane kriterije stavka 1. ovog članka, a koja ima najmanje trideset tisuća stanovnika, odnosno u čijem gradskom središtu, kao zaokruženom urbanom području, živi najmanje deset tisuća stanovnika.

(3) Grad u smislu ovog Zakona predstavlja sjedište Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Županija) i u slučaju neispunjavanja uvjeta iz stavka 2. ovog članka.

(4) Iznimno od uvjeta i kriterija iz stavka 1. i 2. ovog članka, gradom se može proglasiti općina od posebnog povijesnog i kulturnog značenja.

Članak 8

(1) Jedinica lokalne samouprave ima statut.

(2) Statutom jedinice lokalne samouprave, u skladu s Ustavom i zakonom, bliže se uređuju pitanja samoupravnog djelokruga, utvrđuje organizacija, ovlaštenja i način rada tijela jedinice lokalne samouprave, mjesna samouprava, oblici neposrednog sudjelovanja i konzultacije građana o lokalnim poslovima, uređenje i rad javnih službi, oblici suradnje s drugim jedinicama lokalne samouprave i druga pitanja od značaja za ostvarivanje lokalne samouprave.

Članak 9

(1) Jedinica lokalne samouprave ima pečat.

(2) Bliže odredbe o pečatu jedinice lokalne samouprave uređuju se statutom sukladno Zakonu o pečatu Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 10

Jedinica lokalne samouprave ima grb i zastavu čiji izgled i način korištenja utvrđuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Članak 11

(1) Službeni jezici jedinice lokalne samouprave su službeni jezici sukladno Ustavu.

(2) Službeno pismo jedinice lokalne samouprave je službeno pismo sukladno Ustavu.

(3) Ostali jezici se mogu upotrebljavati kao sredstva komunikacije i nastave, sukladno Ustavu i zakonu.

Članak 12

Županijska tijela su dužna, u najvećoj mogućoj mjeri, konzultirati se s tijelima jedinice lokalne samouprave kada donose propise koji se odnose na lokalnu samoupravu.

III. SAMOUPRAVNI DJELOKRUG JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 13

(1) Jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene Ustavom i zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njezine nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge razine vlasti temeljem Ustava i zakona.

(2) Jedinica lokalne samouprave će biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti koja ne mogu biti ograničena ili uskraćena od Županijskih tijela, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim Ustavom i zakonom.

Članak 14

(1) Jedinica lokalne samouprave u okviru samoupravnog djelokruga posebno je nadležna za:

a) osiguranje i zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno ustavu;

b) donošenje proračuna jedinice lokalne samouprave;

c) donošenje programa i planova razvitka jedinice lokalne samouprave i stvaranje uvjeta za gospodarski razvitak i upošljavanje;

č) utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline;

ć) donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova, uključujući zoniranje;

d) utvrđivanje i provođenje stambene politike i donošenje programa stambene i druge gradnje;

dž) utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara;

đ) utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevnim zemljištem;

e) utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom jedinice lokalne samouprave;

f) utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima jedinice lokalne samouprave i raspodjele sredstava ostvarenih temeljem

njihovog korištenja;

g) upravljanje, financiranje i unaprjeđenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture:

1) vodoopskrba, odvođenje i prerada otpadnih voda,

2) prikupljanje i odlaganje čvrstog otpada,

3) održavanje javne čistoće,

4) gradska groblja,

5) lokalni putovi i mostovi,

6) ulična rasvjeta,

7) javna parkirališta,

8) parkovi;

h) organiziranje i unaprjeđenje lokalnoga javnog prijevoza;

i) utvrđivanje politike predškolskog obrazovanja, unaprjeđenje mreže ustanova, te upravljanje i financiranje javnih ustanova predškolskog obrazovanja koje osniva jedinica lokalne samouprave;

j) osnivanje, upravljanje, financiranje i unaprjeđenje ustanova osnovnoga obrazovanja;

k) osnivanje, upravljanje, unaprjeđenje i financiranje ustanova i gradnja objekata za zadovoljavanje potreba stanovništva u djelatnosti kulture i športa;

l) ocjenjivanje rada ustanova i kvalitete usluga u djelatnosti zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i športa, te osiguravanje financijskih sredstava za unaprjeđenje njihovoga rada i kvalitete usluga, sukladno potrebama stanovništva i mogućnostima jedinice lokalne samouprave;

lj) analiza stanja javnog reda i mira, sigurnosti ljudi i imovine, te predlaganje mjera prema nadležnim tijelima za ova pitanja;

m) organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa;

n) uspostavljanje i vršenje inspekcijskog nadzora nad izvršavanjem propisa iz vlastitih nadležnosti jedinica lokalne samouprave;

nj) donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i pristojbama iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave;

o) raspisivanje referenduma za područje jedinice lokalne samouprave;

p) raspisivanje javnoga zajma i odlučivanje o zaduženju jedinica lokalne samouprave;

r) poduzimanje mjera za osiguranje higijene i zdravlja;

s) osiguravanje uvjeta rada lokalnih radio i TV stanica sukladno zakonu;

š) osiguravanje i vođenje evidencija o osobnim stanjima građana i biračkih popisa;

t) poslovi iz oblasti premjera i katastra zemljišta i evidenciju o nekretninama;

u) organiziranje djelotvorne lokalne uprave prilagođene lokalnim potrebama;

v) uspostavljanje organizacije mjesne samouprave;

z) zaštita životinja.

(2) Ukoliko zakon ne odredi da neku nadležnost treba smatrati povjerenom, nadležnost ustanovljena ili predviđena zakonom smatra se vlastitom nadležnošću jedinice lokalne samouprave.

Članak 15

Poslove iz samoupravnog djelokruga, kao i poslove iz okvira prenesenih poslova, jedinice lokalne samouprave mogu obavljati i putem zajedničkih tijela, službi, organizacija i institucija s javnim ovlastima i putem drugih vidova suradnje jedinica lokalne samouprave.

Članak 16

(1) Poslovi županijskih tijela mogu biti povjereni jedinicama lokalne samouprave zakonom nakon konzultiranja tijela lokalnih vlasti kojima se navedeni poslovi povjeravaju, poštujući načelo

supsidijarnosti i sposobnost lokalnih vlasti i njihove administracije da te poslove djelotvorno obavljaju.

(2) Prije donošenja zakona kojim se ti poslovi povjeravaju nužno je pribaviti prethodnu suglasnost jedinice lokalne samouprave za prihvaćanje obavljanja tih poslova.

Članak 17

Prijenos i povjeravanje novih poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeni dodjelom sredstava potrebnih za njihovo djelotvorno obavljanje.

Članak 17a

Jedinice lokalne samouprave mogu obavljanje pojedinih poslova iz članka 14. ovog Zakona povjeriti ustanovama, gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama čiji su osnivači.

IV. TIJELA VLASTI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 18

Tijela jedinice lokalne samouprave su vijeće i načelnik u općini, te gradsko vijeće i gradonačelnik u gradu.

Članak 19

(1) Tijelo odlučivanja jedinice lokalne samouprave je općinsko vijeće u općini, a gradsko vijeće u gradu (u daljnjem tekstu: vijeće).

(2) Vijeće u okviru svojih nadležnosti:

a) priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut jedinice lokalne samouprave;

b) usvaja proračun i izvješće o izvršenju proračuna jedinice lokalne samouprave većinom od ukupnog broja vijećnika;

c) donosi razvojne, prostorne i urbanističke planove i programe, te provedbene planove, uključujući zoniranje;

d) donosi propise o porezima, pristojbama, naknadama i doprinosima jedinice lokalne samouprave sukladno zakonu;

e) donosi odluke o upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave;

f) donosi odluke o zaduživanju;

g) donosi programe uređenja građevnoga zemljišta,

h) donosi plan korištenja javnih površina;

i) donosi odluke o organizaciji mjesne samouprave i nazivima ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta;

j) donosi odluke o udruživanju jedinica lokalne samouprave u savez i druge oblike organiziranja;

k) donosi odluke o proglašenju blagdana i praznika jedinice lokalne samouprave;

l) donosi odluke o nagradama i priznanjima jedinice lokalne samouprave;

lj) bira i razrješava predsjedatelja i dopredsjedatelja vijeća;

m) donosi odluke o raspisivanju referenduma;

n) razmatra godišnja izvješća o provođenju politike jedinice lokalne samouprave i aktivnostima načelnika;

nj) osniva poduzeća i ustanove za obavljanje poslova od interesa za jedinicu lokalne samouprave;

o) donosi poslovnik o svome radu;

p) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

(3) Članovi vijeća odgovaraju za ustavnost i zakonitost akata koje vijeće donosi u okviru svojih nadležnosti.

Članak 20

(1) Unutarnji ustroj i način rada vijeća jedinice lokalne samouprave koji nije uređen ovim Zakonom, uređuje se statutom i poslovnikom općinskog vijeća.

(2) Poslovnik se donosi na način propisan statutom jedinice lokalne samouprave.

Članak 21

Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave je općinski načelnik u općini (u daljnjem tekstu: načelnik), odnosno gradonačelnik u gradu (u daljnjem tekstu: gradonačelnik).

Članak 22

(1) Načelnik u okviru svoje nadležnosti:

a) predstavlja i zastupa jedinicu lokalne samouprave;

b) donosi akte iz svoje nadležnosti;

c) izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog proračuna, ekonomske planove, razvojne planove, investicijske programe, prostorne i urbanističke planove i ostale planske i regulacijske dokumente koji se odnose na korištenje i upravljanje zemljištem, uključujući zoniranje i korištenje javnoga zemljišta;

d) predlaže odluke i druge opće akte vijeću;

e) provodi politiku jedinice lokalne samouprave sukladno odlukama vijeća, izvršava proračun jedinice lokalne samouprave i osigurava primjenu odluka i drugih akata vijeća;

f) izvršava zakone i druge propise čije je izvršenje povjereno jedinici lokalne samouprave;

g) utvrđuje organizaciju službi za upravu i drugih službi jedinice lokalne samouprave;

h) donosi pravilnik o unutarnjoj organizaciji službi jedinice lokalne samouprave;

i) realizira suradnju jedinice lokalne samouprave s drugim općinama, gradovima, međunarodnim i drugim organizacijama sukladno odlukama i zaključcima vijeća i njegovih radnih tijela;

j) podnosi izvješće vijeću o ostvarivanju politike jedinice lokalne samouprave i svojim aktivnostima.

(2) Načelnik odgovara za ustavnost i zakonitost akata koje donosi, odnosno predlaže vijeću.

Članak 23

Na sva pitanja u svezi izbora, opoziva i zamjene u slučaju privremene spriječenosti općinskog načelnika i druga pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuje se Zakon o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

V. MEĐUSOBNI ODNOSI VIJEĆA I NAČELNIKA

Članak 24

Međusobni odnosi vijeća i načelnika zasnivaju se na načelima međusobnog uvažavanja i suradnje, uz pojedinačnu odgovornost za ostvarivanje vlastitih nadležnosti i zajedničku odgovornost za funkcioniranje jedinice lokalne samouprave.

Članak 25

Načelnik je dužan dostaviti prijedlog proračuna vijeću u roku propisanom proračunskim kalendarom.

Članak 26

(1) Vijeće većinom od ukupnog broja vijećnika usvaja proračun u roku predviđenom proračunskim kalendarom.

(2) Vijeće nakon rasprave može prijedlog proračuna u cijelosti usvojiti, odnosno mijenjati ili vratiti predlagatelju na dopunu.

(3) Ukoliko vijeće ne usvoji proračun u roku od 90 dana od početka proračunske godine, načelnik proglašava proračun.

(4) Proračun stupa na snagu nakon objave u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.

Članak 26a

Ako vijeće ne donese proračun prije početka fiskalne godine, financiranje se obavlja privremeno, a najduže za prva tri mjeseca fiskalne godine.

Odluku o privremenom financiranju donosi vijeće, a ukoliko vijeće do 31.12 tekuće godine ne donese odluku o privremenom financiranju, načelnik istu proglašava.

Privremeno financiranje, u smislu stavka 1. ovog članka, obavlja se razmjerno sredstvima utrošenim u istom razdoblju, odnosno najviše do tromjesečnog prosjeka za prethodnu fiskalnu godinu.

Novi ili prošireni programi i aktivnosti ne mogu se započeti dok se ne odobri proračun.

Nastavljanje višegodišnjih projekata, nabava roba i usluga, odnosno nastavljanje isplate sredstava u ove svrhe, dopušteno je sukladno

uvjetima privremenog financiranja, s tim da je višegodišnje financiranje ili ovlaštenje za buduće obveze odobreno u prethodnim proračunima.

Nakon isteka privremenog financiranja, u tom razdoblju ostvareni prohodi i primici, te izvršeni rashodi i izdatci uključuju se u proračun tekuće godine.

Proračun se mora usvojiti najkasnije do 31. ožujka tekuće godine.

Članak 27

(1) Ukoliko načelnik, vijeće ili jedna trećina vijećnika smatraju da usvojeni proračun u određenoj poziciji može ugroziti funkcioniranje jedinice lokalne samouprave, mogu u roku od sedam (7) dana tražiti arbitražu.

(2) Arbitražu će u roku od mjesec dana obavljati tijelo koje će formirati Ministarstvo financija Županije, čiji je nalaz obvezujući.

(3) Arbitražno tijelo činit će jedan predstavnik Ministarstva financija Županije, jedan predstavnik općinskog vijeća, jedan predstavnik općinskog načelnika.

(4) Do donošenja arbitražne odluke proračun se izvršava.

Članak 28

(1) Vijeće odnosno načelnik može, u roku od tri dana nakon donošenja odluke, zatražiti da načelnik, odnosno vijeće, preispita odluku ili akt koji smatra neustavnim ili nezakonitim.

(2) U slučaju iz prethodnoga stavka, nadležno tijelo dužno je preispitati svoju odluku odnosno akt u roku od 30 dana i izvijestiti vijeće odnosno načelnika o svojoj odluci, do kada se taj akt neće izvršiti.

(3) Kada vijeće odnosno načelnik potvrdi svoju odluku odnosno akt, načelnik odnosno vijeće može u roku od 15 dana pokrenuti postupak preispitivanja odluke odnosno akta pred nadležnim tijelom sukladno Ustavu i zakonu.

Članak 29

(1) Vijeće odnosno načelnik može u roku od tri dana nakon donošenja odluke zatražiti da vijeće odnosno načelnik preispita odluku ili akt koji smatra štetnim po jedincu lokalne samouprave, a čije izvršenje može proizvesti nepopravljivu štetu po interese ili imovinu jedinice lokalne samouprave.

(2) Tijelo koje je donijelo odluku preispitat će je nakon 15 dana, a do tada se ta odluka ne primjenjuje.

Članak 30

Načelnik je dužan redovito informirati vijeće o ostvarivanju politike jedinice lokalne samouprave, odgovarati na vijećnička pitanja i inicijative, na način i u rokovima utvrđenim statutom.

Članak 31

Vijeće je dužno razmotriti prijedlog odluke, odnosno informaciju koju podnese načelnik, i o tome se izjasniti u rokovima utvrđenim statutom.

VI. MJESNA SAMOUPRAVA

Članak 32

(1) Mjesna samouprava u jedinici lokalne samouprave ostvaruje se u mjesnoj zajednici kao obveznom obliku mjesne samouprave koju osniva vijeće odlukom, te gradskim četvrtima i drugim oblicima mjesne samouprave, sukladno statutu jedinice lokalne samouprave.

(2) Odlukom o osnivanju mjesne zajednice utvrđuje se: naziv, sjedište, područje mjesne zajednice, mjesna područja odnosno drugi dijelovi mjesne zajednice, kao i druga pitanja u svezi s ostvarivanjem mjesne samouprave.

(3) Mjesno područje je teritorijalno određeni dio mjesne zajednice koji čini dio naselja ili jedno naselje ili više međusobno povezanih naselja gdje građani mogu ostvarivati svoje zajedničke interese i potrebe, a čini gospodarsku i društvenu cjelinu.

Članak 33

(1) Mjesna zajednica može biti utemeljena za jedno naseljeno mjesto, više međusobno uvezanih manje naseljenih mjesta ili za veći dio

naselja, koji u odnosu na ostale dijelove naselja čini prostornu i urbanu cjelinu.

(2) Inicijativu za osnivanje mjesne zajednice mogu pokrenuti građani upisani u birački popis, udruge građana s područja naseljenoga mjesta za čije se područje predlaže osnivanje nove mjesne zajednice, vijeće ili načelnik jedinice lokalne samouprave.

(3) Mjesna zajednica se utemeljuje na način i po postupku utvrđenom ovim Zakonom i statutom jedinice lokalne samouprave u kojoj se utemeljuje mjesna zajednica.

Članak 34

(1) Mjesna zajednica ima svojstvo pravne osobe u okviru prava i dužnosti utvrđenih statutom i odlukom o utemeljenju.

(2) Mjesna zajednica se upisuje u registar mjesnih zajednica koje vodi mjerodavna služba tijela lokalne samouprave.

(3) Rješenje o upisu u Registar mjesnih zajednica donosi načelnik, a postupak registracije i način vođenja registra utvrđuje se odlukom vijeća.

Članak 35

(1) Zbor građana mjesne zajednice čine svi građani mjesne zajednice upisani u birački popis.

(2) Vijeće jedinice lokalne samouprave može tražiti mišljenje od zbora građana mjesne zajednice o prijedlogu propisa ili drugog općeg akta ili drugog pitanja iz samoupravnog djelokruga jedinice lokalne samouprave.

(3) Na zboru građana mjesne zajednice mogu raspravljati o svim pitanjima iz samoupravnog djelokruga jedinice lokalne samouprave, predlagati način rješavanja određenih pitanja odnosno donošenja akata iz njenog djelokruga.

(4) Zbor građana mjesne zajednice saziva vijeće mjesne zajednice po potrebi, a obvezno na zahtjev općinskog vijeća, općinskog načelnika kao i na inicijativu najmanje 10% građana mjesnog područja za koje se održava zbor građana.

Članak 36

Građani u mjesnoj zajednici kroz tijela mjesne zajednice odlučuju o poslovima značajnim za život i rad na području mjesne zajednice, a naročito:

a) pokreću i sudjeluju u javnoj raspravi kod pripreme i donošenja urbanističkih planova na području mjesne zajednice;

b) pokreću inicijative, daju mišljenja i sudjeluju u izgradnji komunalnih objekata i objekata u općoj uporabi,

c) pokreću i sudjeluju u raspravama o inicijativama i aktivnostima za razvoj gospodarstva i društvenih djelatnosti;

d) brinu o zaštiti osoba kojima je potrebna pomoć i u tu svrhu surađuju sa stručnim tijelima u području socijalne zaštite;

e) staraju se o razvoju kulture i športa i stvaranju uvjete za dostupnost ustanova i objekata kulture i športa građanima, posebno mladima;

f) stvaraju uvjete i poduzimaju mjere za očuvanje i zaštitu prirodnih i radom ostvarenih vrijednosti čovjekove sredine, te

g) drugim poslovima utvrđenim statutom i pravilima mjesnih zajednica, vodeći računa o vrsti i obimu potreba, raspoloživim sredstvima, kao i interesima građana u cjelini.

Članaka 37

(1) Mjesna zajednica ima statut.

(2) Statutom mjesne zajednice, sukladno statutu jedinice lokalne samouprave i aktu o osnivanju, i ovim Zakonom, uređuju se poslovi koje vrši mjesna zajednica, tijela i postupak izbora, ustrojstvo i rad tijela, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad mjesne zajednice.

Članaka 38

Tijela mjesne zajednice su:

1) vijeće mjesne zajednice;

2) predsjednik vijeća mjesne zajednice.

Članak 39

(1) Vijeće mjesne zajednice biraju građani s područja mjesne zajednice koji imaju opće biračko pravo neposrednim i tajnim glasovanjem na način i postupkom utvrđenim odlukom vijeća jedinice lokalne samouprave.

(2) Odlukom iz prethodnog stavka utvrđuje se mjesto i vrijeme održavanja izbora, tijela za provođenje izbora, sredstva za provođenje izbora, način utvrđivanja i proglašenje rezultata izbora, kao i druga pitanja u svezi s izbornim procesom.

(3) Prijedlog kandidata za članove vijeća mjesne zajednice mogu podnijeti građani pojedinačno ili u skupni, političke stranke i udruge građana koje djeluju na području mjesne zajednice.

(4) Broj članova vijeća mjesne zajednice utvrđuje se statutom mjesne zajednice i ne može biti manji od 7 niti veći od 21 članova, a određuje se ovisno o veličini, razvijenosti i broju stanovnika svakog naselja ili dijela naselja na području mjesne zajednice.

(5) Svako mjesno područje ili više manjih moraju biti zastupljeni s određenim brojem članova ovisno o veličini mjesnog područja odnosno broju birača, što se utvrđuje statutom mjesne zajednice.

(6) Vijeće mjesne zajednice je tijelo odlučivanja i konzultiranja o pitanjima od izravnog interesa za građane mjesne zajednice.

(7) Mandat članova vijeća mjesne zajednice je četiri godine.

Članak 40

(1) Članu vijeća mjesne zajednice prestaje mandat:

a) istekom vremena na koje je biran;

b) podnošenjem ostavke;

c) smrću;

d) preseljenjem na područje druge mjesne zajednice.

(2) Ako članu vijeća mjesne zajednice prestane mandat prije vremena za koje je biran, nadležno tijelo će svojom odlukom dodijeliti mandat sljedećem kandidatu koji je dobio najveći broj glasova nakon provedenih izbora za vijeće mjesne zajednice.

Članak 41

Vijeće mjesne zajednice:

a) priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut mjesne zajednice;

b) donosi poslovnik o svome radu;

c) donosi financijski plan;

d) bira predsjednika vijeća mjesne zajednice;

e) surađuje s drugim mjesnim zajednicama;

f) obavlja i druge poslove utvrđene statutom mjesne zajednice.

Članak 42

(1) Odlukom vijeća jedinice lokalne samouprave može se svim ili pojedinim mjesnim zajednicama povjeriti vršenje određenih poslova iz izvornoga djelokruga lokalne samouprave, uz osiguravanje za to potrebnih sredstava.

(2) Vijeće mjesne zajednice podnosi godišnje izvješće o svom radu vijeću jedinice lokalne samouprave.

Članak 43

(1) Predsjednika vijeća mjesne zajednice bira vijeće mjesne zajednice iz reda svojih članova na razdoblje od četiri godine.

(2) Predsjednik vijeća mjesne zajednice je ujedno po položaju i predsjednik mjesne zajednice.

(3) Predsjednik vijeća mjesne zajednice predstavlja i zastupa mjesnu zajednicu, saziva sjednice vijeća mjesne zajednice i predsjedava istima, izvršava program rada, financijski plan, te obavlja i druge poslove utvrđene statutom mjesne zajednice.

(4) Predsjednik vijeća mjesne zajednice za svoj rad odgovara vijeću mjesne zajednice, te općinskom načelniku za obavljanje onih poslova iz samoupravnog djelokruga općine koji su preneseni mjesnoj zajednici.

Članak 44

(1) Tijela mjesne zajednice bit će obvezno konzultirana o pitanjima o kojima vijeće jedinice lokalne samouprave odlučuje dvotrećinskom većinom i u postupku donošenja planova jedinice lokalne

samouprave, kao i o drugim pitanjima o kojima je zatražena konzultacija od strane vijeća ili načelnika jedinice lokalne samouprave.

(2) Tijela mjesnih zajednica mogu davati inicijative o pitanjima iz nadležnosti mjesne zajednice, jedinice lokalne samouprave i institucija koje vrše javne ovlasti.

Članak 45

(1) Sredstva za rad mjesne zajednice, odnosno drugog oblika mjesne samouprave, su:

a) mjesne zajednice imat će prihode razmjerne ovlastima predviđenim zakonom i statutom;

b) sustav financiranja mjesnih zajednica mora biti dovoljno raznolik i evolutan kako bi mogao slijediti, koliko je praktički moguće, promjene stvarnih troškova vršenja poslova iz ovlasti mjesne zajednice;

c) sredstva osigurana iz sredstava samodoprinosa;

d) sredstva za usluge koja svojim aktivnostima ostvaruje mjesna zajednica;

e) pokloni i druga sredstva.

(2) Mjesna zajednica koristi sredstva sukladno svojim programima i planovima.

Članak 46

Nadzor nad radom tijela mjesne zajednice obavlja vijeće jedinice lokalne samouprave na način utvrđen statutom jedinice lokalne samouprave.

VII. FINANCIRANJE I IMOVINA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 47

Jedinice lokalne samouprave imaju pravo na pokretnu i nepokretnu imovinu i na odgovarajuće izvore financiranja kojima slobodno raspolažu u okviru svojih ovlasti, kao i na sredstva za vršenje

izaslanih ili prenesenih poslova iz okvira prava i dužnosti viših tijela vlasti.

Članak 48

(1) Jedinice lokalne samouprave imaju pravo na odgovarajuće vlastite financijske izvore kojima lokalna tijela mogu slobodno raspolagati u okviru svoje nadležnosti sukladno zakonu.

(2) Jedan će se dio financijskih izvora jedinica lokalne samouprave ostvarivati od lokalnih pristojbi i naknada čiju stopu jedinica lokalne samouprave utvrđuje u okviru zakona.

(3) Financijska sredstva jedinica lokalne samouprave bit će razmjerna njihovim nadležnostima koje su im dodijeljene zakonom. Svaki će prijenos novih funkcija biti praćen financijskim sredstvima potrebnim za njihovo učinkovito izvršavanje.

(4) Sukladno utvrđenoj fiskalnoj politici, zakonom se utvrđuju vrste poreza, naknada, doprinosa i pristojbi koji u cijelosti ili djelomično pripadaju jedinicama lokalne samouprave kao izvorni prihodi.

Članak 49

(1) Imovinom u vlasništvu općine mora se upravljati sukladno zakonu i drugim propisima, te u interesu lokalnoga stanovništva i s pozornošću dobroga domaćina.

(2) Postupak utvrđivanja i prijenosa vlasništva i rješavanje međusobnih potraživanja u svezi s prijenosom vlasništva, kao i druga vlasnička potraživanja, uređuju se zakonom.

(3) Vijeće odlučuje o nabavi, korištenju, upravljanju i raspolaganju vlasništvom jedinice lokalne samouprave.

Članak 50

U zakonom propisanim okvirima, jedinice lokalne samouprave donose propise o naknadama i pristojbama, kao i provedbene propise o oporezivanju.

Članak 51

Jedinicama lokalne samouprave pripadaju prihodi:

a) vlastiti prihodi:

1) porezi za koje jedinica lokalne samouprave samostalno određuje stopu, sukladno zakonu,

2) lokalne pristojbe i naknade čije iznose utvrđuje vijeće sukladno zakonu,

3) kazne i kamate sukladno zakonu,

4) prihod od uporabe i prodaje imovine,

5) prihod od poduzeća i drugih pravnih osoba u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, kao i prihod od koncesija sukladno zakonskim propisima,

6) darovi, nasljedstva, pomoći i donacije,

7) prihodi od samodoprinosa,

8) prihodi od proračunskih korisnika,

9) drugi prihodi utvrđeni zakonom ili odlukom vijeća;

b) drugi prihodi:

1) prihodi od dijeljenih poreza, definirani zakonom,

2) transferi i grantovi od viših razina vlasti,

3) dug sukladno zakonu.

Članak 52

Raspodjela sredstava jedinicama lokalne samouprave vršit će se temeljem kriterija i formula za dodjelu koje će biti utvrđene posebnim zakonom, uvažavajući načelo solidarnosti i fiskalnoga izjednačavanja.

VIII. JAVNOST RADA TIJELA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 53

(1) Rad svih tijela jedinice lokalne samouprave je javan.

(2) Jedinica lokalne samouprave dužna je, na način utvrđen ovim Zakonom, kao i poduzimanjem drugih mjera i aktivnosti, osigurati, razvijati i jačati javnost rada kao preduvjet djelotvornog političkog nadzora i garancije da će tijela jedinice lokalne samouprave provoditi svoje dužnosti u interesu lokalne zajednice.

Članak 54

(1) Sjednici vijeća mogu nazočiti građani na način i pod uvjetima propisanim poslovnikom o radu, a sukladno zakonu.

(2) Obavijesti i informacije o obavljanju poslova tijela jedinice lokalne samouprave mogu davati predstavnici načelnika i predstavnici vijeća.

(3) Tijela jedinice lokalne samouprave će informirati javnost o svojim aktivnostima kroz godišnja izvješća, u kojima će se usporediti postignuti rezultati s planiranim programskim ciljevima.

(4) Vijeće će statutom regulirati javnost rada pravovremenim, istinskim, potpunim i objektivnim informiranjem javnosti o svome radu.

Članak 55

(1) Službenici lokalne samouprave koji su ovlašteni davati odgovarajuće informacije osobno su odgovorni za njihovu točnost i pravodobnost.

(2) Neovlašteno davanje informacija ili davanje netočnih informacija predstavlja težu povredu službene dužnosti.

Članak 56

Predstavnik načelnika i predstavnik vijeća može odlučiti da se u postupku pripreme i donošenja općega akta objavi njegov tekst u svim fazama donošenja putem sredstava javnog informiranja, kao i da se odredi rok za davanje pisanih primjedbi na odnosni tekst općega akta.

IX. IZRAVNO SUDJELOVANJE GRAĐANA U ODLUČIVANJU JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 57

(1) Građani izravno odlučuju o pitanjima iz nadležnosti tijela jedinice lokalne samouprave putem referenduma, mjesnoga zbora građana i drugih oblika izravnoga očitovanja.

(2) Postupak i procedure izravnoga odlučivanja građana iz samoupravnoga djelokruga jedinice lokalne samouprave uređuju se

zakonom i statutom.

(3) Svoje prijedloge građani podnose putem građanske inicijative, udruge građana, nevladinih organizacija, kao i na drugi način utvrđen statutom.

(4) Jedinica lokalne samouprave može uvoditi bilo koje druge mehanizme participacijske demokracije koji nisu zabranjeni zakonom.

Članak 58

Referendum se može raspisati radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općega akta ili drugih pitanja iz tijela jedinica lokalne samouprave, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom i statutom. Odluka donesena na referendumu obvezna je za vijeće jedinice lokalne samouprave.

Članak 59

(1) Građani imaju pravo tijelu jedinice lokalne samouprave podnositi inicijative za donošenje određenoga akta ili rješavanje određenoga pitanja iz njegovoga djelokruga.

(2) O inicijativi iz stavka 1. ovoga članka vijeće mora raspravljati ako ga potpisom podrži određeni broj građana upisanih u birački popis jedinice lokalne samouprave, što se utvrđuje statutom.

(3) Ovaj broj ne može biti veći od 5% ukupnoga broja građana upisanih u birački popis.

Članak 60

(1) Tijela jedinice lokalne samouprave dužna su omogućiti građanima i pravnim osobama podnošenje podnesaka i pritužbi na svoj rad kao i na rad njihovih institucija i tijela, te na nepravilan odnos uposlenih u tim tijelima kad im se obraćaju radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja svojih građanskih dužnosti.

(2) Na podnesene podneske i pritužbe tijela jedinice lokalne samouprave dužna su građanima i pravnim osobama dati odgovor u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora ili podneska.

X. UPRAVNI NADZOR NAD RADOM JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 61

(1) Upravni nadzor nad aktivnostima jedinice lokalne samouprave obavljaju nadležna županijska tijela, u okviru svojih odgovarajućih područja nadležnosti.

(2) Upravni nadzor nad aktivnostima jedinice lokalne samouprave obavlja se samo u slučajevima utvrđenim zakonom.

(3) Upravni nadzor nad aktivnostima jedinice lokalne samouprave ne ograničava pravo lokalnih vlasti da samostalno i sukladno zakonu upravljaju javnim poslovima koji ulaze u djelokrug njihovih vlastitih nadležnosti.

(4) Nadzor nad obavljanjem vlastitih nadležnosti jedinice lokalne samouprave ograničava se na nadzor nad zakonitošću poduzetih aktivnosti.

(5) Nadzor u pogledu zakonitosti i ekspeditivnosti donesenih odluka može se obavljati u odnosu na poslove čije je izvršavanje povjereno jedinicama lokalne samouprave. Županijska tijela mogu zajednički obavljati nadzor nad ekspeditivnošću u donošenju odluka.

(6) Intervencija nadzornih tijela bit će razmjerna važnosti interesa koje štite. Sve konačne odluke koje se odnose na poništavanje ili preinačavanje akata jedinice lokalne samouprave, usvojenih u okviru njihovih vlastitih nadležnosti, donosi nadležni sud.

(7) Postupak obavljanja upravnoga nadzora nad aktivnostima jedinice lokalne samouprave utvrđuje se zakonom.

Članak 62

Upravni nadzor nad radom tijela jedinice lokalne samouprave u obavljanju vlastitih nadležnosti jedinice lokalne samouprave uređuje jedinica lokalne samouprave statutom, na način da se ojača uloga neovisnih tijela, te unutarnji mehanizmi nadzora, posebice u djelatnostima financija i upravljanja.

Članak 63

Tijela jedinice lokalne samouprave odgovorna su za žurnu i potpunu provedbu privremene mjere i sudske odluke koje sud donese u okviru

svoje nadležnosti u svezi s nadzorom nad radom tijela jedinice lokalne samouprave.

XI. SURADNJA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 64

(1) Jedinice lokalne samouprave imaju pravo u obavljanju svojih dužnosti međusobno surađivati radi izvršavanja poslova od zajedničkoga interesa.

(2) O oblicima i načinu suradnje iz prethodnoga stavka jedinice lokalne samouprave zaključuju sporazum.

Članak 65

Jedinice lokalne samouprave mogu pristupiti međunarodnim udruženjima lokalnih jedinica i surađivati s odgovarajućim lokalnim jedinicama drugih država, u skladu s Ustavom i zakonom.

XII. ODNOS I SURADNJA ŽUPANIJSKIH TIJELA I TIJELA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Članak 66

U obavljanju vlasti i ostvarivanju prava i dužnosti građana županijska tijela i tijela jedinice lokalne samouprave djeluju zajednički na partnerskim osnovama, osim u oblasti administrativnoga nadzora koji veže Županijska tijela u pogledu rada vlasti jedinice lokalne samouprave.

Članak 67

Županijska tijela dužna su razmotriti inicijative, prijedloge i sugestije jedinice lokalne samouprave i o svom stavu i poduzetim aktivnostima obavijestiti jedinicu lokalne samouprave u roku od 30 dana od dana prijema inicijative, prijedloga ili sugestije.

Članak 68

(1) U obavljanju povjerenih ovlasti jedinica lokalne samouprave primjenjuje sve upute i smjernice koje dobiju od županijskih tijela.

(2) Jedinica lokalne samouprave ima pravo izvršenje prenesenih nadležnosti prilagoditi lokalnim uvjetima kada to predviđa zakon, ili kada ih za to ovlaste nadležna županijska tijela.

XIII. NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA

Članak 69

Nadzor nad primjenom ovog Zakona obavlja Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije i Ministarstvo financija Županije, svako u okviru svojih nadležnosti.

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 70

Jedinice lokalne samouprave su dužne uskladiti statut i druge opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 71

Odredbe Zakona o organizaciji tijela uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj:9/06), koje se odnose na: prenesene poslove županijske uprave, sredstva, odnose sa strankama i javnosti, primjenjuju se i kod obavljanja poslova lokalne samouprave do donošenja posebnih propisa iz ovih oblasti.

Članak 72

Prijenos poslova i nadležnosti dodijeljenih ovim Zakonom, kao i odgovornost jedinice lokalne samouprave za njihovo obavljanje, počet će istovremeno s prijenosom sredstava potrebnih za njihovo obavljanje.

Članak 73

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o lokalnoj samoupravi Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 2/99, 9/00, 5/03 i 10/04).

Članak 74

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke.